

Adult Education: Characteristics, Opportunities, Attitudes, Legal Perspectives Educația adulților: caracteristici, oportunități, atitudini, perspective legislative

Livia DURAC
Romania

Abstract

The article highlights the need to elaborate normative documents to ground the adult education practices at a national level through policies that would bring Romania on the list of countries that offer this educational domain its rightful place. This attempt relies on psychological arguments that enable the distance learning of adults, the necessity for the trainers to correctly adhere to this program and its beneficiaries, and also on the importance of the legal frame for implementing these educational forms, that would enable adults to express their motivation for specialization or for changing their professional domain of activity.

Educația este un aliat în a cărui companie nici un necaz nu te va putea deprima, nici o crimă nu te va putea distruge, un companion de care nici un dușman nu te va putea înstrăina, nici o formă de despotism nu te va putea înrobi.

Joseph Adison

Preliminarii

Într-o eră caracterizată de modificări majore pentru domeniul științei și cel al tehnologiei, o eră în care globalizarea va deveni emblematică pentru toate domeniile vieții și activității individului uman, este normal ca cerințele educaționale ale populației adulte să atingă nivelul imperativei necesități. Existența unei ample legislații care asigură suportul adecvat perfecționării prin educație a adulților vine să completeze cadrul referitor la nevoia firească a omului de a acumula informații, de a-și îndrepta preocupările spre noi orizonturi de cunoaștere și înțelegere. Iar când vorbim de mijloace educaționale, indiferent dacă subiectul cărui îi sunt adresate aceste mijloace este copil sau adult, primul și – de bună seamă – cel mai important mijloc este învățământul, în sensul său generic (fie de nivel gimnazial, liceal ori universitar), incluzând și cele două forme principale ale sale: învățământ de zi și învățământ la distanță. Oportunitățile oferite prin derularea programelor care promovează învățământul la distanță au condus la conștientizarea importanței privind continuarea procesului de acumulare a informațiilor, odată cu creșterea interesului real pentru educație și formare de nivel superior, în rândul populației adulte. Într-adevăr, extinderea masivă la nivel mondial a educației la distanță reprezintă dovada concretă a importanței recunoașterii și aprecierii de care se bucură această formă de educație. Din ce în ce mai multe instituții de învățământ superior își pun la dispoziție resursele de care dispun pentru organizarea și derularea programelor de educație prin învățământ la distanță. Așa cum precizează Roger&Mills, nevoia de continuare a educației își află proiecția în reînnoirea încrederii în forțele proprii, în regenerarea spiritului uman, în faptul că redă omului un scop în viață, prin cultivarea unor interese noi.

Considerentul de la care pornim în prezentul demers este cel potrivit căruii amintita formă de instruire se adaptează într-un nivel mai mult decât satisfăcător nevoilor educaționale ale adulților; vom menționa factorii care – în opinia noastră – determină ca învățământul la distanță să se plieze mai bine pe nevoile de îmbogățire a cunoștințelor în rândul adulților, modul în care este și cum s-ar cuveni a fi percepută de către formator dorința adultului de a-și desăvârși instruirea, cadrul legislativ care asigură suportul juridic pentru buna funcționare a acestei forme de învățământ sunt subiecte care dau substanța lucrării de față.

Bariere psihologice în educația adulților prin învățământul la distanță

Psihologia ne învață că abilitățile de a engrama, fixa și reproduce cunoștințe cunoscute, la nivelul individului uman, un grad sporit de eficacitate în condițiile în care procesul de asimilare a informațiilor se desfășoară în mod progresiv, eșalonat, tocmai pentru ca memoria să aibă "răgazul" necesar optimei funcționări, fapt valabil atât pentru adolescentul care își desăvârșește pregătirea prin studii liceale și/sau universitare, cât și pentru adultul aflat în derularea aceluiași proces. Dacă în cazul tânărului, presiunea exercitată asupra sa de anumiți factori (exigențele părinților, dorința a fi în competiție cu alți colegi, imperativul dictat de adoptarea deciziei pentru construirea unei cariere, unele recompense exterioare care îl pot motiva pe tânăr să se angajeze impetuos în efortul de a învăța etc.) este de natură a-l determina pe acesta să își canalizeze eforturile în direcția pregătirii prin studiu, în cazul adultului, faptul de a învăța dobândește o altă conotație. La vârsta adultă, nu numai că toți acești factori "rămân" în urmă, dar este momentul în care ansamblul de trebuințe, aspirații, motive, experiențe capătă o dimensiune nouă: una caracterizată de profunzime, de stabilitate și de puternică determinare. Toate acestea vor imprima individului o anumită conștiință a valorii, vor conduce la manifestarea unui anumit grad de curiozitate epistemică; adultul devine dornic de a învăța pentru că vrea s-o facă, iar nu pentru că este silit s-o facă. Acest grad de libertate rezidă în aceea că, prin comparație cu vârsta adolescenței, individul adult va demonstra un grad ridicat de auto-disciplină și de entuziasm. Așa cum observa cu pertinentă M. Knowles, progresul ceva mai lent al unui adult constituie adesea mai curând indicatorul unei abordări metodice a învățării, decât o formă de declin a abilităților persoanei.

Nu vom trece cu vederea acea categorie de adulți care consideră că "le-a trecut vremea" pentru a mai învăța. În acest punct se cuvine a fi făcută distincția între inteligență și capacitatea de a asimila cunoștințe: înaintarea în vârstă nu alterează inteligența umană, chiar dacă scade abilitatea de retenție a informațiilor. În termeni de calitate a procesului de învățare, adulții tind să acorde semnificații mai profunde conținuturilor asimilate, comparativ cu copiii sau tinerii, reținerea informațiilor făcându-se pentru un interval mai îndelungat de timp. Mai mult, faptul de a învăța într-un ritm pe care individul are posibilitatea de a și-l fixa, libertatea de a-și alege mediul de învățare, experiența servind ca bază pentru acumularea de noi cunoștințe și aprofundarea celor deja existente sunt factori care, potrivit studiilor, contribuie semnificativ

la eficiența procesului de învățare. Există și posibilitatea ca unora dintre adulți - în pofida dorinței fervente de a învăța - să le lipsească încrederea în propriile capacități de învățare, fapt cu atât mai posibil cu cât persoana s-a îndepărtat mai mult, sub aspect temporal, de perioada "oficială" de studiu. În aceeași idee, să mai spunem că prin revenirea la școală, adultul poate trăi o criză de identitate și că, în pofida entuziasmului inițial care a stat la baza deciziei de a-și continua studiile, acesta se poate simți nesigur, dominat de teama de a nu-și juca rolul cu stângăcie. Pe de altă parte, deși experiența într-un anumit domeniu poate constitui un atu în continuarea procesului de educație, există și situația - e drept, cu titlu de excepție - ca, în condițiile în care opțiunile de studiu sunt îndreptate spre un domeniu nou, experiența acumulată să devină un factor de blocaj în ascensiunea individului.

În continuarea celor spuse până acum, să ne oprim la factorii care au rolul de a susține ideea de la care am pornit, anume aceea că, prin natura sa, prin gradul său de flexibilitate, învățământul la distanță reprezintă opțiunea cea mai potrivită pentru continuarea procesului de educație în rândul populației adulte. Spre deosebire de programele de studiu convenționale (avem în vedere aici cursurile cu obligativitate de frecvență), educația la distanță oferă studenților un grad sporit de control asupra manierei de a studia, în sensul creării libertății de decizie privind alegerea momentului de demarare a procesului educativ, stabilirea ritmului de învățare, afectarea intervalului de timp disponibil (ținând seama de conținutul obligațiilor pe care le presupune condiția de adult: serviciu, viață de familie cu tot ce implică aceasta etc). Pentru majoritatea adulților, postura de student la zi, coleg de grupă cu persoane foarte tinere, care n-au trecut încă de pragul adolescenței (a căror vârstă este poate aceeași cu a propriului copil), este una de neconceput sau, în cel mai bun caz, foarte greu de acceptat. Este o postură incomodă, în care se văd ridiculizați, în care dificultățile generate de păstrarea cadenței specifice colegilor tineri pot conduce la blocaje în derularea la parametrii de normalitate a procesului de instruire. Conștiinciozitatea, corectitudinea, gradul de disciplină cu care viața l-a deprins a face față problemelor, la care se adaugă respectul față de sine sunt elemente care determină adultul să evite expunerea la inevitabilele eșecuri - fie chiar și pe cele în esență nesemnificative - care se ivesc în situația confruntării directe, zilnice, cu formatorul, cu mai tinerii săi colegi.

Prezentăm câteva condiții de natură a facilita procesul de învățare pentru categoria de populație vizată în acest articol. "Adulții învață cel mai bine orice, atunci când:

simt că au situația sub control și dispun de posibilitatea de a-și alege forma de învățământ pe care o vor urma;

punctele lor de vedere beneficiază de un grad însemnat de respect și când simt că le este respectat și statusul;

acumularea cunoștințelor se desfășoară pe fundamentul constituit din experiența anterior dobândită;

se poate vorbi de existența unui anumit "transfer" al informațiilor acumulate, în planul imediat al situațiilor reale din viața lor;

profesorii realizează că majoritatea oamenilor au o capacitate de atenție relativ scăzută. Orele prelungite de lectură nu sunt, în general, cel mai bun mijloc de comunicare. După aproximativ zece minute de asimilare continuă, capacitatea omului de a îngloba informații noi încetează;

li se acordă spațiul de care au nevoie pentru a ajunge la propriile concluzii bazate pe evidența care le-a fost oferită, într-o manieră lipsită de presiune;

mediul de învățare este unul prietenos, informal și adesea destins;

au posibilitatea de a adresa întrebări fără teama de a se simți stânjeniți sau condamnați;

au o relație bazată pe încredere cu profesorul care ar trebui să le trimită un "para-mesaj" convingător, altfel spus, ei vor să afle dacă volumul informațional al profesorului reflectă conținutul și utilitatea a ceea ce transmite: își îndeplinesc el/ea în mod mecanic datoria?;

procesul de învățare are un obiectiv specific, pragmatic, evaluabil, și nu este unul vag, abstract sau care țintește spre un întreg șir de obiective;

au o bună relație cu ceilalți adulți incluși în procesul de educație;

parte a întregului proces de învățare se desfășoară într-un mic grup interactiv."¹

Formarea formatorilor: depășirea prejudecăților

După trecerea în revistă a câtorva dintre condițiile care determină ca postura de student să fie una "confortabilă" pentru adult, ne vom îndrepta atenția spre modul în care unii formatori percep persoanele adulte doritoare a-și desăvârși instruirea, factorii care se cuvin a fi luați în calcul de către respectivii formatori, atunci când studenții lor nu (mai) sunt persoane aflate la prima tinerețe. Abordarea acestei laturi (poate!) sensibile a problemei referitoare la educația adulților prin învățământul la distanță își merită locul datorită faptului că sunt educatori care manifestă o supărătoare - și până la urmă jignitoare - suspiciune față de "învățăceii" mai vârstnici, pe care îi consideră oarecum diferiți de cei tineri, cu care sunt obișnuiți, chiar dacă nici ei nu-și pot interpreta caracterul acestei diferențe. Într-adevăr, se poate vorbi de anumite elemente distincte, definitorii pentru categoria studenților adulți, dar aceste elemente au încărcături pozitive care ar trebui să țină la distanță orice formă de stigmatizare, din partea oricărui semen. Astfel, de regulă, adulții incluși în forma de învățământ la distanță se dovedesc a fi cu mult mai responsabili și mai real motivați să-și îndrepte preocupările spre continuarea sau desăvârșirea procesului de instruire, decizie pe care o adoptă după o serioasă chibzuință, prin luarea în calcul a resurselor de care dispun, a sacrificiilor financiare (și nu numai!), pe care și le asumă precum și a avantajelor care vor decurge la un moment dat. Această posibilitate de a nu lua decizii sub un impuls de moment ori sub presiunea a diferiți factori atrage după sine dorința adultului de a-și canaliza energiile spre domeniul în cadrul căruia pregătindu-se, acumulând cunoștințe, va afla răspunsuri la diferite probleme cu care se confruntă sau s-a confruntat, fie la locul de muncă, fie în viața de zi cu zi. Este de dorit a se ține cont și de volumul cunoștințelor acumulate în educația din anii tinereții,

¹ <http://guide.gospelcom.net/resourcea/learning.php>

de faptul că acele cunoștințe s-au fixat și s-au aprofundat odată cu trecerea timpului², formând ceea ce numim experiența individului: un filon de cunoaștere care ar trebui valorificat corespunzător. Așa cum am precizat ceva mai devreme, deși există și excepții, numărul cel mai mare al celor care se înscriu la forma de învățământ la distanță este reprezentat de adulții care doresc să-și completeze și să-și dezvolte orizontul de cunoaștere deja format. Lipsit de importanță nu este, desigur, nici faptul că revenirea în mediul școlarității nu se produce fără o implicare emoțional-afectivă intensă, iar această stare este amplificată de dorința persoanei de a face o impresie cât mai bună, de teama ca statutul spre care tinde (acela de student) să nu-l facă să pară ridicol. Intensitatea trăirii unui eșec, în efortul de a crea o impresie bună, este în directă rezonanță cu stima de sine, care-i va fi lezată în cazul în care așteptările îi vor fi înșelate.

Ținând seama de toate acestea, este de dorit ca, la "aparitia" sa pe scena școlarității (chiar dacă pregătirea spre care se îndreaptă va fi la distanță), adultul să găsească un mediu pe care să-l perceapă ca fiind unul provocator, unul în care experiența pe care a dobândit-o va avea o anumită însemnătate pentru formarea lui viitoare; un mediu propriu dezvoltării relației de colaborare profesor-student. O atitudine sfidătoare din partea formatorului, situarea pe un piedestal de unde totul se vede la dimensiuni foarte reduse, ironia, chiar și cea mai fină, aluziile la vârsta persoanei, comentariile legate de superficialitatea învățării prin lipsa contactului direct și permanent cu profesorul și altele asemenea vor avea asupra adultului efecte care nu sunt deloc greu de bănuț.

Nu intenționăm nicidecum a sugera necesitatea de a se urma un anumit clișeu contrafăcut și lipsit de elemente convingătoare, ci dorim să precizăm că adoptarea, de către formator, a unei atitudini menite a-l face pe adult să se simtă cu adevărat motivat să urmeze calea pe care s-a decis s-o urmeze va genera efectele dorite pentru ambele părți.

Cadrul legislativ

Educația adulților, ca dimensiune specială a educației de-a lungul întregii vieți, însumează activitățile necesare dezvoltării cunoștințelor, capacităților, competențelor și atitudinilor de care adultul are nevoie într-o anumită situație din viața sa, în scopul de a-l ajuta să-și găsească locul și rolul cele mai potrivite în societatea în care trăiește. Educația adulților este o problemă conștientizată și abordată sistematic de țările europene, fiind privită ca o resursă enormă pentru progresul tehnic, economic, instituțional, dar și uman, ca și pentru asigurarea echității în ceea ce privește respectarea egalității șanselor. Considerăm că este necesară trecerea la forme sistematice, instituționalizate de educație a adulților, conform practicilor și legislației internaționale care și-au dovedit eficiența.

Principalele documente internaționale care reglementează acest amplu proces sunt: Tratatul de la Maastricht, Tratatul de la Amsterdam, Charta Socială Europeană, Declarația mondială privind educația pentru toți (Thailanda, 1990), Declarația de la Hamburg adoptată cu ocazia celei de-a V-a Conferințe internaționale UNESCO privind educația adulților (15 ianuarie 1997). În conformitate cu aceste documente internaționale, pe plan intern au fost elaborate, în același scop, o serie de acte normative, printre care: Legea nr. 1/1991 privind protecția socială a șomerilor și reintegrarea lor profesională, Legea nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților, Ordonanța Guvernului nr. 102/1998 privind formarea profesională continuă prin sistemul educațional, modificată și aprobată prin Legea nr. 133/2000, Ordonanța Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, modificată și aprobată prin Legea nr. 375/2002, Ordinul ministrului Educației și Cercetării nr. 3062/2000 cu privire la punerea în aplicare a Programului de educație a adulților desfășurat de școli, licee și casele corpului didactic.

Conferința internațională de educație a adulților de la Hamburg din 1997, unde a fost reprezentată și România, precum și celelalte dezbateri și documente internaționale care au precedat și care au urmat acesteia, vizează promovarea unor strategii la nivel național, regional și internațional, care au ca scop revederea priorităților și remobilizarea resurselor de educație a adulților, pentru a investi cât mai mult în fiecare adult aflat în proces de pregătire, permițând acestuia să-și dezvolte capacitatea de a acționa și, deci, de a-și îmbunătăți calitatea vieții.

Suntem de părere că, în cadrul procesului general de educație a adulților, un loc important îl ocupă formarea profesională a adulților care, după cum am menționat, este reglementată în detaliu de legislația noastră. Potrivit reglementărilor în vigoare, în țara noastră formarea profesională a adulților constituie o prioritate națională. În sensul legii române, sunt considerate adulte persoanele care au vârsta de cel puțin 15 ani împliniți, aceasta fiind vârsta de la care pot stabili raporturi juridice de muncă. Adulții au drepturi egale de acces la formare profesională, fără discriminări pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență politică sau religioasă. Potrivit legislației române, formarea profesională a adulților are ca principale obiective:

- a) facilitarea integrării sociale a indivizilor în concordanță cu aspirațiile lor profesionale și cu necesitățile pieței muncii;
- b) pregătirea resurselor umane capabile să contribuie la creșterea competitivității forței de muncă;
- c) actualizarea cunoștințelor și perfecționarea pregătirii profesionale în ocupația de bază, precum și în ocupații înrudite;
- d) schimbarea calificării, determinată de restructurarea economică, de mobilitatea socială sau de modificări ale capacității de muncă;
- e) însușirea unor cunoștințe avansate, metode și procedee moderne necesare pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu.

Formarea profesională a adulților cuprinde formarea profesională inițială și formarea profesională continuă, organizată prin alte forme decât cele specifice sistemului național de învățământ. Formarea profesională inițială a adulților asigură pregătirea necesară pentru dobândirea competențelor profesionale minime necesare pentru obținerea unui loc de muncă. Formarea profesională continuă este ulterioară formării inițiale și asigură adulților fie dezvoltarea competențelor profesionale deja dobândite, fie dobândirea de noi competențe. Așa cum prevede Ordonanța Guvernului nr. 129/2000,

² Facem precizarea că referirea vizează ideea de aplicare, de punere în practică a cunoștințelor dobândite anterior.

formarea profesională a adulților se poate realiza de către persoane juridice de drept public sau privat, iar în cazul uceniciei, și de către persoane fizice, denumite de legiuitor furnizori de formare profesională. Furnizorii de formare profesională trebuie să aibă capacitatea de a presta servicii de formare profesională și de a îndeplini standardele de pregătire profesională. Furnizorii de formare profesională pot fi și centrele de formare profesională, cu sau fără personalitate juridică, înființate, potrivit legii, de persoane juridice de drept public sau privat. De asemenea, legea prevede că formarea profesională a adulților se organizează în mod distinct pe niveluri de pregătire și specialități, ținând seama de nevoile angajatorilor, de competențele de bază ale adulților, de cerințele posturilor pe care aceștia le ocupă și de posibilitățile lor de promovare sau de încadrare în muncă.

Formarea profesională a adulților se realizează prin cursuri organizate de angajatori în cadrul unităților proprii sau de către furnizorii de formare profesională, precum și prin stagii de practică și specializare în unități din țară sau din străinătate. Totodată, legiuitorul român a reglementat în detaliu organizarea formării profesionale a adulților, modul de autorizare a furnizorilor de formare profesională, evaluarea și certificarea formării profesionale a adulților, precum și modalitățile în care se realizează finanțarea formării profesionale a acestei categorii de populație. În acest sens, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, la propunerea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților, în baza planurilor naționale de dezvoltare și de acțiune, a programelor de guvernare și a strategiilor sectoriale, elaborează politici și strategii naționale privind dezvoltarea resurselor umane, inclusiv formarea profesională a adulților, pe care le supune spre aprobare Guvernului.

Strategiile sectoriale și teritoriale privind formarea profesională a adulților se elaborează de către ministere, agenții naționale și alte organe ale administrației publice centrale de specialitate sau, după caz, de către autoritățile administrației publice locale. Agenția Națională pentru Ocupare și Formare Profesională coordonează, la nivel național, activitatea de formare profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, pune în aplicare politicile și strategiile privind calificarea și recalificarea șomerilor, organizează programe de formare profesională pentru aceste categorii de adulți prin centrele de formare profesională proprii și prin furnizori de formare profesională autorizați pe bază de contracte încheiate în condițiile legii.

Formarea profesională a adulților se realizează prin programe de formare profesională care cuprind totalitatea activităților de pregătire teoretică și/sau practică destinate unor categorii de persoane, unui grup sau unor persoane în vederea realizării obiectivelor de formare profesională pentru un anumit domeniu. Programele de formare profesională asigură dobândirea unor competențe profesionale în conformitate cu standardele ocupaționale recunoscute la nivel național, aprobate de Consiliul pentru Standarde Ocuționale și Atestare, în condițiile reglementărilor legale în vigoare.

Standardul ocupațional este documentul care precizează unitățile de competență și nivelul calitativ asociat rezultatelor activităților cuprinse într-o ocupație.

Furnizorii de formare profesională care solicită organizarea de programe de formare profesională în ocupații pentru care nu există standarde ocupaționale pot elabora proiecte de standarde ocupaționale care vor fi supuse spre aprobare în condițiile reglementărilor legale în vigoare. De asemenea, legea stabilește care sunt principalele elemente pe care trebuie să le cuprindă programele de formare profesională: obiectivele, durata de pregătire, numărul minim și maxim de participanți, persoanele cu atribuții de instruire teoretică și practică, programa de pregătire, criteriile de evaluare etc. Totodată se statuează prin lege că participanții la programele de formare profesională nu pot fi obligați să participe la alte activități decât cele prevăzute în programa de pregătire.

Finanțarea activității de formare profesională a adulților are ca surse: fonduri proprii ale angajatorilor, bugetul fondului pentru plata ajutorului de șomaj, sponsorizări, donații, surse externe atrase, contribuții ale persoanelor participante la programele de formare profesională.

Concluzii

Din toate cele spuse până acum, se poate desprinde concluzia că educația adulților prin forma de învățământ la distanță reprezintă varianta optimă de continuare a procesului de instruire. Dacă educația la distanță poate răspunde intereselor, aspirațiilor și motivelor individului, atunci înseamnă că aceasta este calea de urmat pentru depășirea temerilor și a inhibițiilor care ridică un zid ce pare de netrecut, pentru individul uman ajuns la vârsta adultă, cu dorința de autodepășire.

Învățământul pentru adulți este o realitate care trebuie să dobândească o reglementare riguroasă, sistematică și concertată. În alte țări educarea adulților este organizată în exclusivitate de către stat. În acest sens în Anglia există o "Cartă regală", în Danemarca, un "Decret al Ministerului Învățământului", în Norvegia, o "Lege pentru educarea adulților", în Japonia, o "Lege Imperială", în Israel, o "Decizie a Ministerului Învățământului", în Brazilia, un "Decret al Biroului Federal pentru Educație" etc.

Avem convingerea că într-o perioadă cât mai scurtă, Parlamentul României va adopta un act normativ privind educarea adulților, care să înglobeze și să sistematizeze întreaga problematică pe care o presupune acest proces de maximă importanță pentru individ și societate deopotrivă.

Bibliografie

- Dave, R.H. (coord.) (1991), *Fundamentele educației permanente*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Knowles, M. (1980), *Modern Practice of Adult Education*, Cambridge, New York.
- Long, Huey B. (1983), *Adult Learning: Research and Practice*, Cambridge, New York.
- Monteil, J.-M. (1998), *Educație și formare. Perspective psihosociale*, Editura Polirom, Iași.
- Norquay, N. (1986), *Distance Education and the Older Student*, International Council for Distance Education, Oslo.
- Roger&Mills (1990), *Teaching Adults*, International Council for Distance Education, Oslo.
- Șoitu, L. (2001), *Pedagogia comunicării*, Editura Institutul European, Iași.
- Șoitu, L. (coord.) (1994), *Comunicare și educație*, Editura Spiru Haret, Iași.
- Văideanu, G. (1988), *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București.
- <http://guide.gospelcom.net/resorcea/learning.php>

Legea nr.1/1991 privind protecția socială a șomerilor și reintegrarea lor profesională.

Legea nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților.

Ordonanța Guvernului nr.102/1998 privind formarea profesională continuă prin sistemul educațional, modificată și aprobată prin Legea nr.133/2000.

Ordonanța Guvernului nr.129/2000 privind formarea profesională a adulților, modificată și aprobată prin Legea nr.375/2002.